

TRANSFORMACE ENERGETIKY V HAVÍŘOVĚ

Vážení spoluobčané Havířova,

možná už jste si všimli, že transformace energetiky, nebo chcete-li teplárenství, je žhavým tématem nejen v České republice, ale v celé Evropě. Uhlí jako zdroj tepla končí, a přitom české teplárenství je nastaveno primárně na hnědé uhlí. Navíc trh s emisními povolenkami se zvedá, což teplárenství limituje. Ekologická zátěž začíná být neúnosná, a tak je nejvyšší čas hledat jiné zdroje tepla, aby naše planeta zůstala dobrým místem pro život i pro generace budoucí. Nechtěli jsme čekat na dobu, kdy bude už pozdě. Začít s transformací je nejvyšší čas, navíc k tomu máme i příznivé podmínky. Naše město má finance ve velmi dobrém stavu a od roku 2017 provádíme systematickou konsolidaci financí a mohu uvést konkrétní data, o která se opírám. Když jsem přišel do vedení města, byla dluhová služba 46 %, ale během prvního roku klesla na 15 % a dnes se pořád pohybujeme pod 10% hranicí, přesně 9,02 %. Už opravdu není na co čekat. Dlouhodobým cílem vedení města je „ozeleňovat“ naši energetiku při zachování stabilní ceny tepla pro naše obyvatele. Takzvané „ozeleňování“ je odklon od uhlí jako zdroje tepla a hledání obnovitelných zdrojů energie jako jsou solární kolektory, fotovoltaické elektrárny nebo tepelná čerpadla. Dále je pak důležité navrhnout celý vývoj systémů dodávky tepla tak, aby umožňoval postupnou integraci decentralizovaných zdrojů tepla založených na obnovitelných zdrojích.

Poslední dobou to možná mohlo vypadat, že se vyhrtily vztahy mezi městem a soukromou společností Veolia, která po dlouhá léta Havířov zásobovala teplem. Já to tak necítím. I když jsme se snažili, na společné budoucnosti jsme se nedomluvili. Ale to už se někdy ve vztazích, ať už na jakékoli bázi, stává. Proto jsme museli hledat nového strategického partnera, který by nám s modernizací energetiky pomohl. Našli jsme ho ve společnosti ČEZ ESCO. Tato společnost je největším poskytovatelem energeticky úsporných řešení v Česku a má bohaté zkušenosti s provozováním a modernizací teplárenských soustav. Je spolehlivým partnerem a lídrem v této oblasti, a navíc se v našem městě prezentuje už delší dobu. Nadace ČEZ pravidelně podporuje aktivity našich seniorů, hasičů, škol a spolků. Díky jejím grantům už jsme také moderně osvětlili tři Oranžové přechody a vysadili habrovou alej na šumberském sídlišti. Mohu zmínit i další projekty, jako například energetické úspory EPC v režii ESCO pro školy, nemocnice a další veřejné budovy, který už kraji ušetřil na energiích stovky milionů korun. Jde taky o havířovskou nemocnici, Střední školu v Sýkorově ulici a Střední školu technických oborů v Lidické ulici. Spolupráce pokračovala i v roce 2020, kdy ESCO zajistilo pro potřeby havířovského magistrátu tříletý pronájem dvou elektromobilů Hyundai IONIQ. ČEZ se k nám dlouhodobě chová jako dobrý soused, takto si představuji férové podnikání. Jedná se samozřejmě o projekt dlouhodobý, samotné zpracování

konceptních materiálů bude nějakou dobu trvat a bude vyžadovat spolupráci s dalšími subjekty, jako jsou např. vysoké školy. Po nedávném oficiálním založení společného podniku teď přijde na řadu zpracování podnikatelského plánu, podpis akcionářské smlouvy a nastavení reálného fungování nové firmy. Do budoucna chce ESCO Havířov pomáhat nejen s teplárenstvím, ale také s přechodem na moderní energetiku založenou na obnovitelných zdrojích, energetických úsporách a chytrých řešeních. Já pevně doufám, že první výsledky spolupráce budou patrné již v příštím roce.

*Josef Bělca
primátor města*

Generální ředitel ČEZ ESCO Kamil Čermák:

POMŮŽEME MĚSTU S ODCHODEM OD UHLÍ, VYUŽIJEME I KOGENERACI

Zeptám se na úvod na ČEZ ESCO, protože ho mnozí čtenáři možná úplně neznají...

Jsme odnoží moderní energetiky Skupiny ČEZ, zastřešujeme společnosti, které mají ty nejlepší reference a zkušenosti s budováním a provozem moderních tepláren

a elektráren. Pod hlavičkou ČEZ ESCO funguje řada tradičních a známých českých firem, které jsou na trhu i desítky let. Jde například o největšího českého výrobce vzduchotechniky AZ Klima, největšího provozovatele moderní teplárenské kogenerace ČEZ Energo, výrobce světel Hormen,

poskytovatele energetických úspor ENE-SA a další. Naše největší firmy sídlí právě v Moravskoslezském kraji, bydlí tu naši zaměstnanci, máme tu kořeny, jsme lokální patrioti. Vedle ČEZ Energo to jsou třeba ČEZ Energetické služby nebo HA.EM Ostava, které už ekologizovaly na Ostravsku

řadu podniků. Hned „přes kopec“ v Rožnově máme zas tradiční českou firmu EP Rožnov, někdejší část Tesly Rožnov.

Zmínil jste kogeneraci. O té se právě mluví v souvislosti s proměnou teplárenství v Havířově. Co to vlastně kogenerace je?

Kogenerace je společná výroba elektřiny a tepla. Jde o velmi efektivní způsob výroby a třeba naše mateřská společnost ČEZ bude při modernizaci teplárenství po celé ČR spoléhat právě na kogeneraci. I třeba při modernizaci zásobování teplem hlavního města Prahy. Využíváme při provozu kogeneračních jednotek plyn, což je výrazně ekologičtější než uhlí. Plyn produkuje stonásobně či tisícinásobně méně popílku, oxidu siřičitého nebo oxidu uhelnatého, stejně i méně emisí CO₂. Malé kogenerační jednotky jsou ekologičtější i kvůli tomu, že mají účinnost 90 %, takže nepotřebují tolik paliva, to jiné běžné zdroje nedokážou. Pro obyvatele, pro přírodu, pro celou společnost je to jednoznačné plus. Výhody kogenerace už zná mnoho měst. Nedávno jsme přešli na plyn v celé naší velké teplárně ve Vítkovicích. Emise různých částic klesly o více než 90 %, někdy i o 100 %. Kogenerace máme v Příboře, Hlučíně, Hrabyni, Broumově, Prostějově nebo Šumperku. Teď v létě jsme otevřeli pět kogeneračních jednotek v Jablonci nad Nisou.

Oznámili jste, že ČEZ bude společně s městskou společností HTS modernizovat v Havířově teplárenství. Že odejdeme od uhlí a přejdeme na plyn. Co nás tedy čeká?

Rád bych především všechny obyvatele Havířova uklidnil a ujistil je, že výhody centrálního zásobování teplem, na které jsou zvyklí, zůstanou. I stávající připojení zůstanou, běžný zákazník nepozná změnu. Z „trubek“ mu poteče stále dostatek tepla. Objevily se spekulace, že budou ohroženy dodávky. To je ale nesmysl, tyto kroky město dělá právě proto, aby zajistilo stabilní dodávky tepla za dobrou cenu i do budoucna. A jako partnera si bere ČEZ, který provozuje teplárny nebo kogenerace po celé České republice. Výhody systému centrálního zásobování teplem (CZT) chceme zachovat. Je asi těžko představitelné, že by ČEZ – tedy společnost vlastněná z většiny státem – kdekoli v Česku ohrozila dodávky tepla. To se prostě nestane a nemůže stát! Teď bere Havířov teplo z uhlí, ale uhlí jako zdroj tepla postupně všude končí. Dnes je

výroba tepla z uhlí drahá, a i díky tlaku na ekologizaci z Evropské unie se v budoucnu prostě nevyplatí. Proto je nutné přejít na čistější zdroje, to se netýká jen Havířova, ale všech českých měst.

Jaká bude v budoucnu role Havířovské teplárenské společnosti (HTS), která je vlastněná městem?

HTS je pro nás klíčovým partnerem. Město spoluprací s námi neztratí vliv, naopak ho posílí. Jak je to možné? Dnes město teplo nakupuje od externího dodavatele a vlastní pouze distribuci, lidově řečeno trubky. V budoucnu bude mít vliv také na výrobu tepla, protože společná dceřiná firma města a ČEZ ESCO bude teplo přímo vyrábět. Město tak bude mít větší vliv na finální cenu pro obyvatele. To samé platí o ekologii. Dnes radnice Havířova a Havířovská teplárenská společnost nemá kontrolu nad tím, z jakých zdrojů se městské teplo vyrábí, zda ze špinavých nebo z čistých. Na celou ekologizaci zdrojů teď bude mít město přímý vliv. A samozřejmě městu zůstane vliv na distribuci.

A jaká bude tedy role ČEZ ESCO?

Jsme zkušený partner, který pomůže městu odchod od uhlí usnadnit. Jak už jsem řekl, jsme společnost, která provozuje nejvíce kogeneračních jednotek v Česku – zhruba na 90 místech. Všude s nimi máme dobré zkušenosti a zákazníci si kogeneraci chválí. Také pomáháme s modernizací teplárenství dalším obcím i průmyslovým firmám. Budujeme nové zdroje, instalujeme nová potrubí. ČEZ dodává teplo Praze i dalším stovkám tisíc zákazníků po celé České republice. Máme tedy obrovské zkušenosti, které chceme nabídnout i Havířovu. Rád bych panu primátorovi Bělicovi i celé radě města a zastupitelům poděkoval za důvěru. Jsme velmi rádi, že o spolupráci s námi primátor a město stojí. Naším společným cílem jsou spokojení občané měst a obcí po celé České republice. Proto máme zájem i o skvělé sousedské vztahy. ČEZ se řídí heslem „pomáháme tam, kde působíme“, a to platí i pro naše podnikání v Havířově. Nadace ČEZ tak už přispěla na 4 Oranžové přechody ve městě, které jsou perfektně osvětlené a zmenšují riziko nehod, pomáháme s vysazováním alejí a nejnověji Nadace přispěla i na moderní parkourové hřiště.

Jak konkrétně bude přechod od uhlí na plyn vypadat?

Transformace teplárenství ve městě už vlastně probíhá. Město řešilo situaci, kdy se kvůli drahému teplu z uhlí začali odpojovat od centrálního zásobování teplem první zákazníci. Tím pádem bylo jasné, že se musí něco dělat, že je třeba se začít připravovat na teplárenství bez uhlí. Jednání se stávajícím dodavatelem tepla nikam nevedla, tak se Havířov logicky obrátil na ČEZ. Konkrétní plán nyní společně s městem připravujeme, detaily by měly být známe ještě letos. Obecně vzniknou na okraji města nové výroby tepla, ale není se čeho bát, nejde o žádné velké komíny. Taková decentralizace probíhá i v jiných městech, kde to dává smysl. Samozřejmě proběhnou veškerá legislativní povolení, studie, která posoudí vliv na životní prostředí. Musíme splnit ty nejnáročnější podmínky. Dnes hraje ekologie prim a v případě ČEZ to platí dvojnásob. Kogenerace má podporu u nás i ve světě – je to vysoce účinné, elektřina a teplo vzniká v místě výroby, je tam maximální zaměření na využití primárního paliva v místě, aby byly co nejmenší ztráty.

Kdy by nové zdroje v Havířově vznikly?

Teď nás čekají povolovací řízení. Samotné nové zdroje by vznikly v letech 2023 a 2024.

ČESKO OBJEVUJE KOUZLO KOGENERACE

Města po celé republice řeší podobný problém jako Havířov:

Jak zajistit výrobu tepla pro své občany po odchodu od uhlí? Stále více se jich přiklání ke kogeneraci – společné výrobě elektřiny a tepla ve speciální kogenerační jednotce o rozměrech podobných unimobuňce.

Odborníci tvrdí, že taková výroba zajistí dlouhodobě stabilní ceny tepla, výrazně sníží emise a tím zlepší ovzduší. „Velmi dobře si uvědomujeme, že jedním z hlavních témat dneška je nový pohled na energetiku. Naše inovativní technologie umožňují dlouhodobě využívat energie s lepší účinností a zároveň šetrněji k životnímu prostředí,“ říká **Martin Václavek, generální ředitel společnosti ČEZ Energo ze skupiny ČEZ ESCO**, která je celorepublikovým lídrem v kogeneraci a také v Havířově chce v rámci společného podniku s městem vsadit mimo jiné na kogenerační jednotky.

Jaká je realita? Ověřili jsme v několika městech, jak energetici své sliby plní a jestli je kogenerace opravdu přínosem.

Čisté Luhačovice

Zeptali jsme se v Luhačovicích, pro které je dobré životní prostředí základem léčby. Proč se v lázeňském městě rozhodli pro kogeneraci a jaké jsou jejich zkušenosti?

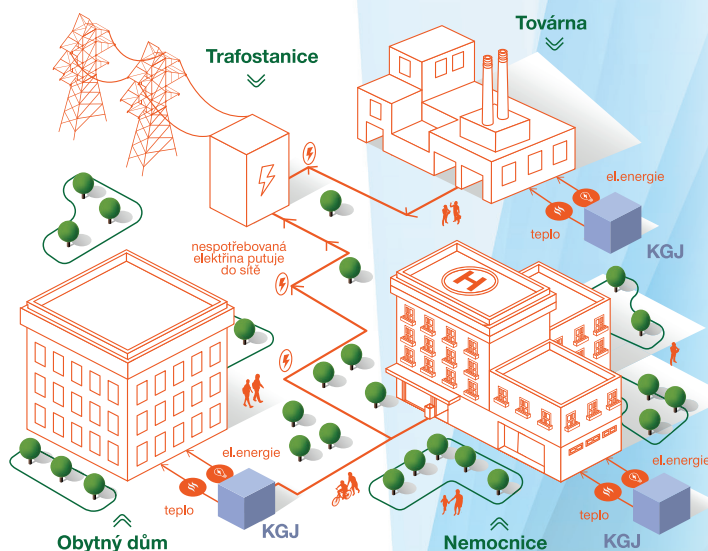
„Pokud chceme poskytovat našim zákazníkům špičkové lázeňské služby, musíme mít samozřejmě v prvotřídním stavu i naše energetické hospodářství,“ říká **Eduard Bláha, generální ředitel Lázní Luhačovice**, pro které ČEZ ESCO zajišťuje kompletní dodávky tepla. Doplňuje ho vedoucí střediska technických služeb lázní: „Kogenerační jednotku u nás v roce 2017 instalovala společnost ČEZ Energo, která ji nyní provozuje. Vše navazovalo na rekonstrukci soustavy, která zásobuje teplem lázeňské objekty, na které se také podílela firma ze skupiny ČEZ ESCO. S odstupem několika let můžeme vyhodnotit, že oba projekty splnily naše očekávání. Spolupráce s ČEZ Energo byla a je příkladná,“ dodává **Radek Skovajsa**.

Prostějov i Příbor

Spokojení jsou i v Prostějově, kde ČEZ Energo pomáhá s vytápěním sídliště. Čtyři kogenerační jednotky už tam roky dobře slouží a další dvě se staví. „Byl to významný krok ke stabilizaci nákladů na vytápění, takže našim zákazníkům se nyní nevyplatí realizovat vlastní tepelné zdroje ve svých objektech a nemají důvod odpojovat se od centrálního zásobování teplem. Se zaváděním kogenerace navíc dochází k modernizaci plynových kotlen a tím k dalšímu zefektivnění výroby tepla,“ řekl **jednatel Domovní správy Prostějov Vladimír Průša**.

Kogenerační jednotky úspěšně využívají k vytápění sídlišť také v Příboře, Šumperku, Moravském Berouně a dalších městech.

Slovo kogenerace pochází z angličtiny (cogeneration, tedy spolu-výroba) a znamená společnou výrobu elektřiny a tepla. Pokud se navíc spotřebovává přímo v místě výroby, odpadají ztráty způsobené dopravou tepla na velké vzdálenosti. Díky kogeneračním jednotkám dochází k mnohem efektivnějšímu využití zdrojů energie a vzniká méně emisí. ČEZ Energo provozuje po celé republice na 150 takových minielektrárn, nejvíce v Prostějově, Jablonci nad Nisou a Horním Slavkově.

Jak kogenerace funguje?

Při klasické výrobě elektřiny spalováním uhlovodíkových paliv se využije zhruba 30 až 35 procent energie obsažené v palivu a vedle toho vzniká odpadní teplo, které je nutné pro zachování funkčnosti systému odvádět chladicími systémy. Vznikají tak velké tepelné ztráty. Při kogeneračním procesu slouží toto odpadní teplo k vytápění nebo třeba ohřevu teplé vody, a díky tomu nachází své využití 80 až 90 procent energie paliva. Efektivnější využití primárních paliv v kogeneračních jednotkách znamená snižování emisí skleníkových plynů.

Kogenerační jednotka (vpravo) v útrobách plynové kotleny v Příboře

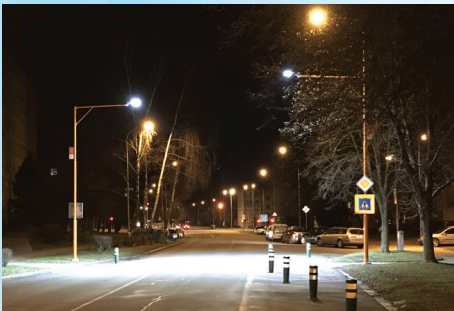
PARKOUROVÉ HŘIŠTĚ BUDE! MILION POŠLE NADACE ČEZ

Teenageři se přece jen dočkají. Projekt na vybudování parkourového hřiště skončil v hlasování obyvatel o využití participativního rozpočtu jen těsně „pod čarou,“ a tak vedení města hledalo další možnosti, jak peníze získat a vytužené hřiště vybudovat. Pomohla Nadace ČEZ, která se rozhodla výstavbu podpořit a pošle městu 1.000.000 korun.

„Snažíme se být dobrými sousedy všude tam, kde působíme. Takže i Havířov podporujeme pravidelně a navíc rádi, protože město i místní neziskovky za námi přichází s dobrými nápady,“ vysvětlil mluvčí ČEZ Vladislav Sobol.

Čtyři Oranžové přechody

Nadace ČEZ ve městě podpořila vznik čtyř bezpečných a v noci osvětlených Oranžových přechodů – naposledy přispěla 120 tisíci na modernizaci přechodu na ulici 17. listopadu blízko křižovatky s Žákovskou.

Alej habrů na Šumbarku

Dalších 150 tisíc od energetiků putovalo na zlepšení životního prostředí v Havířově – na Šumbarku vysadili školáci díky podpoře Nadace ČEZ devětadvacet habrů. Až povyroستou, odcloní přilehlé paneláky od cesty, sníží hluk i prašnost.

„V našem regionu je každý strom vítaným příspěvkem ke zlepšení životního prostředí.“

Navíc u habrů jsme si na Hlavní třídě v centru města vyzkoušeli, že plní i estetickou funkci,“ vysvětlila náměstkyně primátora **Jana Feberová**, proč se radní rozhodli vysadit stromy právě v části města, kterou tvoří jedno z největších sídlišť v regionu. „Zároveň jsem zvědavá, jak bude fungovat záštita žáků školy. Byli bychom rádi, kdyby to přispělo k větší odpovědnosti dětí a k tomu, aby byly vnímavější ke svému okolí,“ dodala náměstkyně.

Pro malé umělce ze ZUŠ

Od roku 2017 vypadá příchod k ZUŠ Leoše Janáčka konečně tak, jak by se u školy vychovávající děti k umění dalo očekávat. Zasloužili se o to hlavně samotní žáci, jejichž nápadité kachličky teď zdobí dřívě nudné a šedé zdi před vstupem do objektu. Jejich iniciativu podpořila Nadace ČEZ příspěvkem 90 tisíc korun.

Nemocným i hendikepovaným

Významná nadační podpora směřuje také těm, kteří si sami pomoci nemohou. Nadace ČEZ už několikrát přispěla havířovské organizaci ADAM, která pomáhá rodinám

děti s poruchou autistického spektra, nebo Handicap sport clubu Havířov na jeho úžasné sportovní aktivity a turnaje v paralympijském sportu boccia.

Hasiči proti koronaviru

Nadace ČEZ se snaží vždy reagovat rychle, například při boji s covidem. Havířovským dobrovolným hasičům hned na jaře 2020 poslala 50 tisíc korun, za které nakoupili motorový rozprašovač a ozonové generátory. „Rozprašovačem jsme dezinfikovali veřejná hřiště. Grant jako takový velice oceňujeme, navíc jsme se snažili koupit vybavení, které bude využitelné i po pandemii. A to se díky pomoci Nadace ČEZ povedlo,“ poděkoval energetikům velitel hasičů Emanuel Došlík.